

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av betänkandet En översyn av den statliga lönegarantin (SOU 2025:77)

A2025/00697

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker förslaget i betänkandet En översyn av den statliga lönegarantin och lämnar följande synpunkter.

Skatteverket anser att tidsbegränsningen i den nu föreslagna 3 kap. 6 § lönegarantilagen om åtta månader bör ses över.

Skatteverket vill föra fram att det inte behövs särskilda gallringsbestämmelser i vare sig lönegarantilagen eller en kommande lönegarantiförordning.

För att försvåra för individer som vill missbruka lönegarantin anser Skatteverket att det behövs en reglering som anger att en utbetalning ska gå till arbetstagarens eget bankkonto.

Skatteverket önskar förtydligande kring den föreslagna regeln i 7 kap. 3 § lönegarantilagen om avbetalning och anstånd med betalning. Skatteverket anser även att skrivningen om möjligheten till att avtala om avbetalning ska strykas.

Skatteverket anser att en skrivning ska strykas om när myndigheten kan avstå från återkrav om det finns särskilda skäl.

Skatteverket är positivt till reglering av statens rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären avseende inbetalda arbetsgivaravgifter och vill att samma möjlighet införs vid konkurs.

Skatteverket är positivt till ett tillägg i 5 e § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och föreslår att uppgifter även ska få hämtas för analys.

Skatteverket vill att det införs en uppgiftsskyldighet för Migrationsverket.

Skatteverket är positivt till att reglera informationsutbyte från Skatteverket till tillsynsmyndigheten i förordningsform och föreslår en ytterligare reglering.

Skatteverket önskar tydliggöranden i motiven till förslag till 12 kap. 1 § lönegarantilagen.

Skatteverket önskar ett förtydligande om det är möjligt att stämma av relevanta uppgifter i en ansökan mot inkomna underlag.

Den 1 januari 2028 bedöms vara ett bättre datum för ikraftträdande av den föreslagna lagen i stället för det föreslagna datumet den 1 juli 2027.

Skatteverket uppskattar att förslaget kommer medföra kostnader om cirka 51 500 000 kronor samt tillkommande årliga kostnader om cirka 47 050 000 kronor.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket tillstyrker förslaget i betänkandet En översyn av den statliga lönegarantin och lämnar följande synpunkter.

2.1 Begränsningar när det gäller belopp och tid (avsnitt 5.6)

Skatteverket anser att tidsbegränsningen i den nu föreslagna 3 kap. 6 § lönegarantilagen om åtta månader bör ses över. Det framförs ett antal effekter av att tidsbegränsningen bibehålls och att detta kan behöva utredas ytterligare. Skatteverket instämmer i Erik Danhards särskilda yttrande men anser att det bör utredas ytterligare vilka ekonomiska konsekvenser det skulle innebära att genomföra en sådan förändring.

2.2 Ett lönegarantiärende ska inledas genom en ansökan från arbetstagaren (avsnitt 6.1)

I betänkandet framgår det att särskilda gallringsbestämmelser är ett sätt att motverka eventuella risker ur ett integritetsskyddsperspektiv. Skatteverket instämmer i resonemanget men vill föra fram att det inte behövs särskilda gallringsbestämmelser inom lönegarantin.

Arkivlagen (1990:782) innehåller gallringsbestämmelser som innebär tillräckligt hög grad av integritetsskydd i detta avseende. Dessutom så föreslås i lagrådsremissen Framtidens dataskydd vid Skatteverket, Tullverket och

Kronofogden att dataskyddslagarna ska rensas från gallringsbestämmelser. Det förslaget föreslås träda i kraft den 2 april 2026.

2.3 Förutsättningar för utbetalning av lönegarantibelopp (avsnitt 7.7)

För att försvåra för individer som vill missbruka lönegarantin anser Skatteverket att det behövs en reglering som anger att en utbetalning ska gå till arbetstagarens eget bankkonto. På så sätt säkerställer man att en lönegarantiutbetalning når rätt mottagare och det försvårar för individer som använder sig av stulna eller ”lånade” identiteter. I dag är det möjligt att styra utbetalning av lönegaranti till ett konto utan koppling till den aktuella identiteten.

För att så långt som möjligt säkerställa att en utbetalning når rätt mottagare bör det därför införas en reglering som anger att en lönegarantiutbetalning ska ske till arbetstagarens egna bank- eller kreditmarknadsföretagskonto. Det bör även vara möjligt för Skatteverket att utbetala på annat sätt vid särskilda förhållanden. Exempel på ett sådant särskilt förhållande kan vara när arbetstagaren bor i utlandet och saknar sådant konto. Regleringen kan med fördel införas i förordningen.

2.4 Avbetalning och anstånd med betalning (avsnitt 8.2)

Skatteverket får enligt förslaget i 7 kap. 3 § lönegarantilagen träffa avtal om avbetalningsplan eller bevilja anstånd med återbetalning. Utformningen av lagregeln är otydlig och eftersom förutsättningarna för att få anstånd respektive avtala om en avbetalningsplan inte skiljer sig åt så fyller regeln om avtal ingen funktion och bör tas bort.

För att tydliggöra att ett anstånd kan betalas successivt så kan det göras ett tillägg om att ett anstånd kan förenas med en avbetalningsplan.

Det behöver förtydligas att det inte går att överklaga ett anstånd som beviljas med hänvisning till att det är till fördel för det allmänna. En jämförelse kan göras med anstånd enligt 63 kap. 23 § Skatteförfarandelagen (2011:1244) som är en befogenhetsbestämmelse och inte kan överklagas. Ett sådant anstånd anses vara till fördel för det allmänna om det främjar utsikterna för att skatten eller avgiften kommer att betalas. Anståndet ska alltså framstå som ett bättre alternativ än att låta fordringen gå till indrivning. Även nu föreslagna 7 kap. 3 § lönegarantilagen är utformad som en befogenhetsbestämmelse och beskrivs på liknande sätt och bör därmed inte kunna överklagas.

2.5 Skatteverket ska kunna avstå från återkrav i vissa fall (avsnitt 8.3)

Skatteverket ska återkräva utbetald lönegaranti när lönegaranti har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp och arbetstagaren insett eller skäligen borde ha insett detta enligt förslaget i 7 kap. 1 § 2 lönegarantilagen.

Skatteverket är positiva till möjligheten att avstå från återkrav om det finns särskilda skäl men har en synpunkt rörande motiveringen i betänkandet.

I motiveringen anges att en undantagssituation kan vara att arbetstagaren har förlitat sig på underlaget från förvaltaren eller rekonstruktören men att det visar sig att beloppet skulle beräknats på ett annat sätt. Skatteverket anser att detta exempel på särskilt skäl ska strykas. Själva återkravsgrunderna är uppfylld genom att Skatteverket har konstaterat att en arbetstagare fått lönegaranti utbetald utan grund eller med för högt belopp och att arbetstagaren insett eller skäligen borde ha insett att lönegaranti har utbetalats felaktigt. I ett sådant fall bör en arbetstagare inte kunna undgå ett återbetalningskrav genom att ange att hen förlitat sig på uppgifterna i underlaget. En sådan skrivning riskerar att möjliggöra bedrägerier.

2.6 Rätt till betalning av arbetsgivaravgifter (avsnitt 11.2)

Skatteverket är positivt till att det regleras att staten har rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären avseende inbetalda arbetsgivaravgifter. Samma möjlighet till betalning bör införas när arbetsgivaravgifter betalas för utbetald lönegaranti i en konkurs.

Den som ger ut ersättning för arbete i Sverige ska i regel betala arbetsgivaravgifter. Arbetsgivaravgifterna kan därmed ses som en naturlig del av kostnaden för en anställd. Samma argument som används för varför staten ska ha rätt till regressrätt avseende utbetald lönegaranti kan användas som motivering för att staten ska ha rätt till återbetalning av betalda arbetsgivaravgifter avseende lönegaranti vid både konkurs och företagsrekonstruktion. Lönegarantin är ett skydd för arbetstagaren, inte ett statligt stöd för arbetsgivaren.

Det saknas, enligt Skatteverket, skäl att göra skillnad på betalda arbetsgivaravgifter avseende lönegaranti inom ramen för en konkurs respektive inom ramen för en företagsrekonstruktion. Möjligheten till betalning kan inte läggas till grund för huruvida statens rätt till betalning för arbetsgivaravgifterna ska lagstadgas eller inte. Utifrån utredningens resonemang om när statens fordran på betalning för arbetsgivaravgifter uppkommer så kan fordran komma

att omfattas av en skuldnedskrivning vilket innebär att inte heller där får staten full täckning för utlagda belopp. I de konkurser där utdelning sker till prioriterade borgenärer så är det inte motiverat att staten särbehandlas på ett negativt sätt.

2.7 Ändring av förordning om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (avsnitt 15.1.9)

Skatteverket är positivt till att det görs ett tillägg i 5 e § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen avser dock endas uppgifter som omfattas av kontroll av lönegaranti. Enligt Skatteverkets bedömning kan uppgifterna således inte hämtas för analys. För att det ska vara möjligt för Skatteverket att använda uppgifterna även för analys föreslår myndigheten att det i förordningen framgår att uppgifter även får lämnas ut för utveckling av kontrollverksamheten alternativt för utveckling av verksamheten.

2.8 Sekretess (avsnitt 16.1)

Skatteverkets beskattningsverksamhet har tillsammans med några andra myndigheter bedömts att i förordning åläggas en uppgiftsskyldighet där betänkandet tar upp bosättningsort och släktförhållanden som exempel på uppgifter som lönegarantiverksamheten kan behöva. När det gäller släktförhållanden avseende arbetstagare som har invandrat till Sverige så saknas sådana uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Det bör därför även införas en uppgiftsskyldighet för Migrationsverket att på begäran lämna sådana uppgifter till Skatteverket.

2.9 Behandling av personuppgifter hos Skatteverket (avsnitt 16.2)

Skatteverket är positivt till att i förordningen reglera informationsutbyte från Skatteverket till tillsynsmyndigheten när det uppmärksammas att en förvaltare eller rekonstruktör missköter sitt uppdrag i förhållande till regelverket om lönegaranti. Skatteverket önskar även en motsvarande reglering i förordningen när tillsynsmyndigheten uppmärksammar att en förvaltare eller rekonstruktör missköter sig i förhållande till sitt uppdrag på ett sådant sätt att det också kan riskera att påverka tilltron till upprättade underlag eller annan information som lämnas inom ramen för lönegarantilagen.

2.9.1 Personuppgifter som kommer att behandlas hos Skatteverket

Av 12 kap. 1 § förslag till lönegarantilag framgår att Skatteverket får behandla personuppgifter om det behövs för att utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten. Så som Skatteverket förstår det innefattar det även den behandling som behövs för att utveckla verksamheten. För att tydliggöra tillämpningen behöver det framgå av motiven att ändamålsbestämmelsen innefattar **all** behandling av personuppgifter som behövs för att utveckla verksamheten. Adekvat uppföljning och utvärdering av lönegarantiverksamheten bör ingå i den nya ändamålsbestämmelsen.

Av motiven bör det framgå att utveckla verksamheten bland annat innebär utveckling av testmodeller och de analyser som behövs för den kontroll som ska göras enligt lönegarantilagen, att utföra nödvändig analys och efterföljande utvärdering i syfte att förbättra urval och andra insatser.

Vid analys och utvärdering krävs i normalfallet tillgång till en större mängd data än vad som är fallet vid en kontroll av en ansökan. Exempelvis kan uppgifter om en jämförelsegrupp behövas för att det ska vara möjligt att analysera skillnader mellan olika populationer över tid. Detta medför ett behov av utlämnande av beskattningsdata för att kunna hitta relevanta grupper att jämföra med, samt uppgifter som rör förhållandena under en längre tidsperiod än utbetalningsåret.

Mer träffsäkra urval innebär att kontrollen kan göras mer effektiv eftersom den i högre utsträckning kommer att kunna riktas in på fall där risken för fel och fusk är stor. Därigenom minskar också risken att fördjupade kontroller ska komma att göras av mottagare som har rätt till utbetalningen, vilket stärker integritetsskyddet för dessa mottagare.

2.9.2 Underlag ska endast lämnas i de fall arbetstagaren har uttryckt en vilja att få ett underlag upprättat

Skatteverket önskar ett förtydligande om det inom ramen för behandling av personuppgifter är möjligt för lönegarantiverksamheten att stämma av relevanta uppgifter i en ingiven ansökan om lönegaranti mot upprättade underlag inom aktuell konkurs eller företagsrekonstruktion. Det kan finnas information i upprättade underlag kring till exempel adresser, släktförhållanden eller fordringsbelopp som är relevanta för kontrollen av en ingiven lönegarantiansökan. Det är önskvärt att Skatteverket kan använda uppgifterna i upprättade underlag även om ingen ansökan inkommit. Syftet är endast att stämma av uppgifter i inkomna underlag för att bedöma om en arbetstagare som ansökt om lönegaranti är berättigad till lönegarantin.

2.10 Tidpunkt för ikraftträdandet och behov av särskilda informationsinsatser (avsnitt 19.15)

Skatteverket bedömer att ett ikraftträdande den 1 januari 2028 ger en mer rimlig tidsåtgång för alla förberedelser, jämfört med det föreslagna datumet den 1 juli 2027. Eftersom den nu föreslagna lönegarantilagen innebär stora förändringar jämfört med nuvarande lagstiftning så behöver Skatteverket tid på sig att förbereda för att kunna ta över huvudansvaret för lönegarantiärenden. Utöver att bygga nya system och eventuellt utveckla befintliga systemstöd så kommer det krävas stora utbildnings- och informationsinsatser både internt och externt. Det är dessutom inte optimalt med en sjösättning av ny lagstiftning och hantering av den här storleken mitt i sommarsemestern.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket har gjort nya beräkningar vad gäller kostnaderna för implementering och hantering av den föreslagna lönegarantilagen. Skatteverket uppskattar att kostnaderna för utveckling kommer uppgå till cirka 90 000 000 kronor där kostnader som IT-utveckling, utbildning av personal och annan förberedande verksamhet ingår. Den årliga kostnaden kommer uppgå till cirka 47 050 000 kronor där kostnader för årliga IT-förvaltningskostnader utgör cirka halva beloppet och resterande belopp utgör personalkostnader.

Den föreslagna lagstiftningen medför många nya arbetsuppgifter och moment för Skatteverket och det finns ett behov av nya IT-stöd då de befintliga systemstöden endast är anpassade för dagens hantering. Nuvarande system för hantering av kontroll och utbetalning av lönegaranti kommer behöva användas parallellt med ett nytt mer omfattande system för hantering och handläggning av hela ärendekedjan. Utifrån erfarenheten av att vara utbetalande myndighet och genomföra kontroller har Skatteverket beräknat att behovet för den handläggande myndigheten efter införandet av den nya lagen kommer uppgå till cirka 20 nya årsarbetskrafter.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Camilla Erlandsson. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: tf överdirektören Veronica Eckerby, rättschefen Michael Erliksson, enhetschefen Cecilia Asker och sektionschefen Marie Oscarsson.

Katrin Westling Palm